

# Et spørsmål om hastverk eller den lange, tøffe prosessen mot regional forankring av havvind?

- Læring fra Humber-regionen om koblinger mellom havvind og regional utvikling i Norge

Laura Tolnov Clausen, Mikaela Vasstrøm, Vetle Flaget Ulrichsen & Maria Skjeldbred Meyer

Institutt for Global Utvikling og Planlegging

Universitetet i Agder

WindReg Policy Brief 01/2025

---

Gjennom innsikt fra forskningsaktiviteter og en studietur til Humber-regionen i Storbritannia med forskningsprosjektet WindReg gir denne policy brief innsikt og anbefalinger til beslutningstakere og interessenter i Norge om erfaringer og læringspotensialer vedrørende sammenhengen mellom havvind og regional utvikling.

---

## Bakgrunn

Denne policy briefen er forankret i state-of-the-art kunnskap om energirettferdighet og sosial aksept, og relateres til koblingen mellom havvind og regional utvikling. Den er videre forankret i erfaringer fra en studietur til Humber-regionen for 24 regionale partnere og forskere tilknyttet forskningsprosjektet WindReg 25.–27. mars 2025.

WindRegs hovedfokus er å undersøke sammenhengene mellom havvind og regional utvikling i Norge, med særlig fokus på Agder-regionen. Det er et forskningsprosjekt, finansiert av Norges Forskningsråd (NFR), som samarbeider tett med en rekke regionale partnere fra både offentlig og kommunal sektor. Prosjektet har Grimsby i Humber-regionen som et læringscase, og formålet med studieturen var å utforske hvordan havvind kan integreres i regional utvikling i et land og en region som har lengre erfaring med havvind enn Norge. Humber er interessant i denne sammenhengen, fordi regionen på relativt få år har lyktes med å integrere havvind i den regionale utviklingsprosessen til nytte for både økonomisk verdiskaping og lokalsamfunn. Regionen er nå vert for noen av verdens største havvindprosjekter, og presenteres ofte som en internasjonal rolle modell på grunn av de sterke koblingene mellom havvind og regional utvikling.

Basert på norske ambisjoner om å styrke regionale ringvirkninger fra havvind er hensikten med dette notatet å peke på både muligheter og barrierer i norsk havvindsutvikling i lys av britiske erfaringene. Erfaringene fra Humber er innsamlet gjennom opplegg fra, samtaler med og besøk hos en lang rekke offentlige og private aktører i Humber-regionen, samt supplerende litteratur og dokumentanalyser. I tillegg ble det arrangert et

dialogseminar på studieturen for å samskape refleksjoner fra de norske deltakere omkring likheter og forskjeller mellom norsk og britisk havvindutvikling.

## Havvind og regional utvikling i Norge

Siden ambisjonen om å utvide havvind i Norge ble lansert i 2020, har det vært høye forventninger til de potensielle regionale ringvirkningene. Det siste året har det imidlertid vært knyttet mye usikkerhet til investeringer i havvind og ikke minst til regionale ringvirkninger. Den nasjonale havvindinvesteringen har blitt kritisert for å mangle et langsiktig perspektiv, og store havvindinvestorer har gjentatte ganger falt fra både på Sørliche Nordsjø II og Utsira Nord. Etter tildelingen av Sørliche Nordsjø II er Ventyr nå i gang med konsesjonsprosessen. Utsira Nord er nå i fase med søknader for tildeling av utbyggingsområder og statlige subsidier. Hvis havvind også skal bidra til økt regional vekst og verdiskaping i norske lokalsamfunn er det interessant å lære av koblingen mellom havvind og regional utvikling i Storbritannia og Humber-regionen.

## Erfaringer fra Storbritannia

### Nasjonale satsinger

Storbritannia satser massivt på havvind og er nå en global leder innen havvind med over 15 GW driftskapasitet, som i dag dekker over 17 % av Storbritannias elektrisistetsbehov<sup>i</sup>. Med det ambisiøse målet om å levere 50 GW havvind innen 2030 er havvind en viktig del av avviklingen av olje- og gass-industrien og sikringen av forsyningsbehov. Landet

huser flere av verdens største havvind utbygginger<sup>ii</sup>, inklusivt Hornsea 2 på 1,386MW. Det er mer enn 30 000 sysselsatte over hele Storbritannia koblet til havvind, og det forventes at det vil være over 100 000 mennesker som jobber i sektoren innen 2030. Dette inkluderer både utvikling og drift av havvindområder og forsyningskjeder<sup>iii</sup>. Dette innebærer store investeringer i ny havvindutbygging og tilhørende infrastruktur. Som en del av den statlige satsningen ble *Offshore Wind Industry Council* (OWIC)<sup>iv</sup> opprettet i mai 2013 for å drive utviklingen av havvindsektoren. Dette «drive» for havvind har resultert i langsiktige og forutsigbare utviklingsplaner for flere store områder, og staten har sikret økonomisk støtte og insitamenter til utviklere, herunder kapital godtgjørelser og langsiktige subsidier gjennom 'Contract for difference' (Cfd.). Investeringene ses som en investering i fremtiden og har vært avgjørende for økonomisk forutsigbarhet og investeringsvilje for energiutviklere og regionale aktører.

Utbyggingen av havvind har dessuten gjennomgått en skalerbar prosess, der staten begynte med å lyse ut mindre prosjekter nærme kysten, som deretter ble skalert opp til store havvind områder lengre utenfor kysten – og det ble kontinuerlig lyst ut flere områder.

I tillegg finansierer staten et omfattende "økosystem" for innovasjon og utvikling av havvind gjennom Catapultsystemet. Catapultsystemet (som også kjennes fra Norge gjennom Norsk katapult) har et helt eget system rettet mot havvind, som bistår både næringsliv og regionale myndigheter med å gjøre seg klare for havvind, blant annet gjennom å bygge kompetanse og å skape innovasjon. I

tillegg satses det bredt på utdanning og kompetanseutvikling som en del av utviklingen av havvind. Storbritannia utvikler aktivt utdanningsstrategier for å støtte sine ambisiøse mål for havvind, med fokus på å bygge en kompetent arbeidsstyrke og fremme offentlig forståelse av teknologien<sup>v</sup>. Disse strategiene involverer partnerskap mellom myndigheter, industri og utdanningsinstitusjoner for å lage opplæringsprogrammer, utvikle læreplanmateriell og fremme karrierer innen havvindsektoren.

Fundamentalt for den nasjonale politiske satsningen er en sterk anerkjennelse av lokalsamfunnets og regionenes betydning for havvindsutviklingen<sup>vi</sup>. Dette innebærer etableringen av utviklingsstrategier for de enkelte regioner, som er skreddersydd til å håndtere spesifikke deler av den nasjonale utviklingsstrategien. Storbritannia utvikler aktivt havvindenergi gjennom regionale klynger, med sikte på å maksimere økonomiske fordeler og jobbskaping i ulike kystområder. Disse klyngene, støttet av prospekter fra OWIC og The Crown Estate, fokuserer på spesifikke områder i forsyningskjeden, som produksjon, installasjon, drift og vedlikehold. I den seneste strategiutviklingen '*Regional Growth Prospectuses for Offshore Wind*' (2025)<sup>vii</sup> er syv kystregioner pekt ut til å utvikle nye kapasiteter i viktige deler av Storbritannias raskt voksende forsyningskjede for havvind (inkludert massive understrukturer for flytende havvind). Dette forventes å skape og opprettholde ytterligere 10 000 nye arbeidsplasser, i tillegg til de 100 000 som allerede er forventet i bransjen, og å styrke Storbritannias økonomi med over 25 milliarder pund mellom nå og 2035.

Prospektene bygger på sektorens industrielle vekstplan (IGP)<sup>viii</sup> for havvind, som angir nasjonale prioriteringer for å maksimere veksten ved å produsere viktige komponenter som turbintårn, blader, fundamenter og kabler, samt bygge og vedlikeholde havvindparker, etablere havner og tilby tjenester av høy verdi som miljøkartlegging. Hvert prospekt er tilrettelagt for den spesifikke havvind-"klynge" – en kystregion der selskaper involvert i sektoren allerede er konsentrert, og inneholder detaljerte analyser av kystregionene som er best egnet til å utføre hver spesifikk aktivitet som er beskrevet i IGP. For eksempel har klynger i Humber-regionen, Nord-Irland og Skottland muligheter til å fokusere på avansert turbinteknologi, inkludert produksjon av blader og turbintårn.

Som en del av klynge-satsningen yter den britiske regjeringen støtte til, og gir retningslinjer for havvind-utviklere og lokalsamfunn for å sikre en bedre regional forankring. Utviklere *skal* overholde miljøregler, herunder vurderinger av habitatforskrifter (HRA'er) og vurderinger av havlandskap og visuelle virkninger (SVIA'er), for å minimere skade på beskyttede områder og levesteder. Medvirkningsprosesser er også lovpliktige og samfunn har mulighet for å reise bekymringer og innvendinger gjennom planleggingsprosessen.<sup>ix</sup> Dertil kommer retningslinjer som ikke er juridisk lovpliktige, men som ikke desto mindre har utviklet seg til en vanlig praksis blant utviklere.<sup>x</sup> Regjeringen oppfordrer til tydelig samfunnsengasjement og deling av fordeler gjennom initiativer som fellesskapsfond og modeller for delt eierskap<sup>xi</sup>. Utviklere forventes å samarbeide med lokalsamfunn og

interessenter gjennom hele prosjektets livssyklus, ta opp bekymringer og tilby samfunnsfordeler. Regjeringen har til det formål etablert såkalte «community funds» til å gi økonomiske fordeler til vertssamfunn og er også i gang med å undersøke muligheter og modeller for felleseiet og delt eierskap av havvind og relatert infrastruktur.<sup>xii</sup> Utviklere oppfordres dessuten til å etablere tydelige kommunikasjonskanaler, gi informasjon om prosjektets potensielle virkninger og fordeler, og aktivt søke tilbakemeldinger fra lokalsamfunn. I tillegg til å engasjere seg i lokalsamfunnet generelt, forventes det også at utviklere samarbeider med lovpålagte hørings-instanser, som lokale myndigheter og miljøbyråer.

Den nasjonale politiske anerkjennelsen av regionenes rolle for utviklingen av havvind må sees i lys av drivkraften regionene har hatt for utviklingen så langt. Den første havvindparken i Storbritannia (the Blyth offshore wind farm, 2MW) ble bygget i 2000, utenfor kysten av Northumberland, og siden den gang har andre regioner fulgt etter. Det nasjonale fokuset på havvind har dermed kontinuerlig vært både en drivkraft for og inspirert av regional innsats i en utvikling som går mer enn 20 år tilbake. Spesielt Humber-regionen nordøst i Storbritannia har etterfølgende fått stor anerkjennelse, samtidig som det er regionens spesielle kompetanser som nå har nasjonalpolitisk fokus og videreutvikles. Det er også erfaringene fra denne regionen som kan inspirere til en norsk tilnærming.

### **Humber-regionen**

Humber-regionen er et viktig knutepunkt for havvindenergi i Storbritannia. Med den største klyngen av operative vindparker

herunder Hornsea 1 og 2 og en rekke fremtidige prosjekter i vente, inkludert Hornsea 3 og 4, er regionen et nøkkelområde for Storbritannias grønne omstilling. Regionen har som mål å generere minst 13,8 GW havvindkraft innen 2030, noe som representerer 35 % av Storbritannias totale energiproduksjon<sup>xiii</sup>. For å befestе sin posisjon som regional leder innen grønn energi utvikler regionen aktivt sin havvindklynge og har inntil videre hatt stor suksess med det.

At det skulle gå slik, stod imidlertid ikke skrevet i kortene. Etter fiskeriet mistet sin viktige rolle i regionen på 1980-tallet har regionen kjempet med en rekke sosio-økonomiske utfordringer relatert til manglende arbeidsplasser, fattigdom, utenforskap og tap av stedidentitet. Grimsby, som hadde utviklet seg til verdens største fiskerihavn, opplevde for eksempel en voldsom økonomisk og identitets déroutе, og byen har blitt beskrevet som det verste stedet å bo i Storbritannia. Men trenden snudde ca. 2015 da store havvindprosjekter begynte å dukke opp<sup>xiv</sup>. Regionen har så langt jobbet med havvind i 10 år og har allerede opplevd et økt antall arbeidsplasser og investeringer som følge derav. Transformasjonen må sees i lys av både sterke regionale krefters vilje til forandring, samt en nasjonal politisk støtte som har gjort dette mulig. Noen av de viktigste strategiene gjennomgås nedenfor.

### **Lokalt og regionalt engasjement, samarbeid og følelse av hastverk**

Humber-regionen og Grimsby har et omfattende regionalt samarbeid og offentlig-privat partnerskap som har vært avgjørende for å sikre bred regional utvikling og økonomisk vekst. Havvind ses som en fundamental mulighet for å omstille

regionens næringsliv og skape positive regionale ringvirkninger. Det er sterke partnerskap på tvers av private og offentlige aktører som knytter næringsliv, forvaltning og utdanning/kompetanse-utvikling sammen, og målsetningen om '*one voice-one ambition*' inneholder en felles regional ambisjon om å arbeide sammen om samme mål. Regionen har bygd et sterkt narrativ om selve *behovet* for omstilling og mulighetene havvind har skapt og kan skape. Basert på en tydelig følelse av hastverk, som er koblet til opplevelsen av en lang periode med økonomisk nedgang, er det et regionalt fokus på at havvind fortsatt kan bidra til sosio-økonomiske ringvirkninger og samtidig få ned utslipp. Kommuner samarbeider på tvers om å løfte regionen som helhet, og det forventes at private markedsaktører bidrar til lokal samfunnsutvikling. Store vindkraft-utviklere som Ørsted, RWE og Siemens Gamesa har engasjert seg betydelig i samfunnsutviklingen og er blant annet gått i partnerskap med regionale utdanningsinstitusjoner for å fremme havvind-relatert opplæring og utdanning.

### **Etablert klyngesatsing**

En viktig plattform for de regionale partnerskap er havvindsklyngen i Humber. Som den mest avanserte i Storbritannia har *Humber Offshore Wind Cluster* (etablert i 2019) et sterkt fokus på tverrsektorielt samarbeid og fremtidig utvikling. Samtidig drar klyngen fordel av nasjonale satsninger. Som svar på regjeringens havvind-sektoravtale tok f.eks. Ørsted på seg rollen med å sponse og støtte klyngen med den hensikt å styrke samarbeidet på tvers av regionen med leverandører, utdannings- og opplæringsleverandører, og innovasjons- og infrastrukturaktører. Etter konsultasjon

ble «*Humber Offshore Wind Cluster Prospectus*» (2020)<sup>xv</sup> publisert, som syntetiserte forskningen og kartla en handlingsstrategi for å føre klyngen videre i sin utvikling. Nå fokuserer klyngepartnerne på levering og er forpliktet til å utvikle klyngen fra etablert til avansert, støtte regional dekarborisering, bidra til Storbritannias nullutslippsambisjoner og sikre at økonomisk og sosial nytte maksimeres.

### **Utdannelse, ferdigheter og sosialt samfunnsansvar**

Humber har satset på kompetanseheving for havvindsutvikling langs hele utdanningsforløpet. Dette ses som en viktig innsats for å utvikle en kompetent arbeidsstyrke, fremme innovasjon innen offshore vindteknologi, og posisjonere seg som et senter for grønn energi. Satsningen er skjedd i tett samarbeid med nasjonale strategier for utdanning i havvindssektoren og de store havvindsutviklere og produsenter som bevisst har investert i regional kompetanseoppbygning. I samarbeid med utdanningsinstitusjoner satses det både på omskolering og livslang læring, samt utdanning, herunder læreplaner, til ungdom i regionen. Ørsted og Siemens Gamesa har f.eks. ansatt mange unge mennesker i praktiske stillinger og investert i opplæringskurs på Grimsby Institute. Dette oppleves som en del av deres samfunnsansvar samtidig som de også sikrer kompetent arbeidskraft i samme prosess. Som en del av denne satsingen har det vært et fokus på unge som står utenfor arbeidslivet. Slik ungdom ses som en ressurs innenfor en bransje som trenger arbeidskraft. Dessuten arbeides det bevisst med å integrere kunnskap om havvind helt ned på grunnskolenivå for å motivere koblingen til næringslivet.

### **Skalering, langsiktighet, subsidier og økonomisk samfunnsansvar**

Humber har hatt nytte av regjeringens langsiktige planleggingsstrategi. Langsiktigheten har skapt forutsigbarhet og gjennom 'Contract for difference' har staten med sin subsidiering av havvind tatt en stor risiko. De langsiktige, forutsigbare og subsidierte satsingene betyr at regionale investorer vet hva de kan forvente og derfor tør investere – f.eks. i havneområder til O&M. På lik linje har store havvindsutviklere våget å investere i infrastruktur i regionen (f.eks. store kontor- og administrasjonssentre). I Humber har det ikke vært én dominerende aktør, men snarere konkurranse mellom flere utviklingsaktører, akkurat som det har vært flere parallelle felt å konkurrere i. Konsekvensen har vært bygging av regional kompetanse og evnen til å tiltrekke seg investeringer og risikoappetitt.

Med den trinnvise oppskalering har regionen dessuten hatt tid til at gjøre seg klar for større utbygginger i form av gradvis kompetanse- og kapasitets-oppbygging. Den gradvise, men kontinuerlige utlysningen av nye områder, har ført til at regionen konstant har hatt flere havvind prosjekter i utvikling. Hornsea 3 og 4 er sentrale prosjekter i startfasen, som tar sikte på å utvide regionens kapasitet ytterligere. I tillegg er fem nye prosjekter under utvikling og bidrar til å skape forutsigbarhet for investorer. Det er en konstant dynamikk, der flere aktive utviklingsmiljøer bidrar til å bygge regional kompetanse og kapasitet. Som en del av denne utviklingen har vindkraftindustrien i stor grad benyttet seg av regionale forsyningskjeder. Dette sees på som en del av et økonomisk samfunnsansvar og har bidratt til en regional ringvirkning.

## Infrastruktur

Regionen har utviklet drifts- og vedlikeholdsbase, som har vært avgjørende for sektorens langsiktige suksess. Havner spiller en spesielt viktig rolle i å støtte den regionale utviklingen av havvind, og i Humber har man strategisk utnyttet havnenes ulike kapasiteter og tilrettelagt for intern samarbeid. Mens noen havner fokuserer på produksjon og installasjon, fungerer andre som knutepunkter for drift og vedlikehold. Grimsby havn har for eksempel blitt et viktig knutepunkt for drift og vedlikehold av havvindkraft med betydelig ekspertise og infrastruktur, mens havnen i Hull er et knutepunkt for montering og installasjon av offshore vindturbiner. Humber Havne-kompleks, også beskrevet som "Humber Freeports" er sentrert rundt de fire store havnene, Hull, Grimsby, Goole og Immingham, samt noen mindre havner og flere nye under planlegging. Frihavns status skaper fleksibilitet og gjør det mulig for regionen å maksimere mulighetene som oppstår som følge av overgangen til netto nullutslipp, herunder skape høyt kvalifiserte jobber og drive investeringer regionalt. For å forbedre regionens muligheter ytterligere, har Humber Freeports som mål å stimulere investeringer og vekst i havneutviklingen ytterligere i årene som kommer. Virksomheter som Ørsted, RWE og Siemens Gamesa fortsetter å investere i havneutvikling. Samtidig understøttes strategien av Storbritannias ledende og største havnegruppe, ABP (Associated British Ports). Bærekraftstrategien "*Ready for Tomorrow*" (2024)<sup>xvi</sup> innebærer planen om å investere 2 milliarder pund i infrastrukturprosjekter og ledende knutepunkter for energi-omstillingen i Storbritannia. Som Storbritannias største industriklynge for havvind blir Humber et naturlig satsningsområde her.

## Natur

Generelt sett får ikke naturen på land mye oppmerksomhet i utviklingen av havvind i Humber-regionen. Konsekvensene av utvidet havneutvikling og industri er ikke adressert i arealplanleggingen, og mangelen på fokus på naturen står i kontrast til andre sosioøkonomiske behov. Til gjengjeld har havvindindustrien bidratt til et nytt fokus på bærekraft ved å investere i miljøprosjekter til sjøs. Ørsted har for eksempel bevisst investert i såkalt «naturinkluderende design», der havvind brukes til å fremme ulike løsninger for å skape passende habitater for ønskede arter.

## Læringspunkter for Norge:

Basert på erfaringer fra havvindinitiativet i Storbritannia og Humber-regionen ble følgende læringspunkter diskutert mellom de norske regionale partnerne i et avsluttende dialogseminar etter studieturen. Disse læringspunktene kan inspirere når vi jobber med koblingen mellom havvind og regional utvikling i Norge.

### Behov for langsiktighet og forutsigbarhet

Den samlede læringen fra den britiske havvindssatsningen viser, at det er nødvendig å sikre politisk stabile langsiktige rammebetingelser for investeringer i havvind. Akkurat nå er mangelen på overordnet nasjonal politisk strategisk planlegging den største hindringen for havvindutbygging i Norge. Det bør være en tydelig strategi for utviklingen og en stabil utlysningstakt, uten dette vil ikke de regionale aktørene satse. Det ses tydelig i Norge med tvilen rundt oppbygging av bla. infrastruktur (særlig

havnene) og utdanning. Hvis langsiktigheten i planleggingen er til stede, står regionale økonomiske aktører klare til å starte opp, men de vil gå tom for energi om de venter for lenge. For å få fortgang på utbygging av bunnfast havvind i Norge må flere utbyggingsarealer komme i spill fort. Det må lages langsiktige og forutsigbare subsidier, det må vurderes å bygge hybrid kabler, og det bør satses på havvinds-klyngeprogrammer.

I Norge kjenner vi allerede til regionale utviklingsprogrammer innen sentrale næringsområder, og konseptet burde derfor være overførbart. Skreddersydde regionale støtteprogrammer innen havvindsutvikling kan potensielt bidra til å øke og spesialisere regional kompetanseutvikling og bidra til å målrette innsatsen i regionene.

De statlige subsidiene i Storbritannia berører imidlertid den norske ambivalens, hvor det på den ene siden eksisterer en motstand mot å subsidiere havvind, samtidig som man gjennomfører statlige investeringer i olje og gass. Dette tydeliggjør at «drivet» til omstilling er langt mindre i Norge ettersom landet både har mye fornybar energi og en levende olje-industri med mange arbeidsplasser. Det mangler en forståelse av, at 50% av norsk energiforsyning er fra fossile energikilder, som undergraver en norsk politisk følelse av hastverk og posisjonerer havvind som en abstrakt fremtidig forestilling.

### **Skalering, testfasiliteter og konkurranse**

Motsatt Storbritannias trinnvise og kontinuerlige oppskalering av havvind har Norge startet med utlysning av store prosjektområder og uten hybridkabler. Det skaper store teknisk- økonomiske barrierer å skulle begynne så langt ut offshore – og i

tillegg ikke ha mulighet til å eksportere strømmen. Derfor kan Norge potensielt lære av småskalaprosjekter, hvor man starter med mindre utbyggings-felt for å bygge kompetanse i regionene – og så vise til langsiktige og forutsigbare planer for å skalere opp. En slik tilnærming kan kanskje overføres til Utsira. Ved å lyse ut flere mindre områder vil man få testet flere typer teknologi (og dele subsidier på flere teknologier) for flytende havvind, og dermed øke sjansene for at man finner gode konsepter for eksportindustrien. Samtidig vil man øke regionens evne til å håndtere større utbyggere for å «gjøre regionen klar for havvind».

En annen inspirasjon er å bruke eksisterende teknologiutviklingssentre, f.eks. MET-senteret i Haugesund, til å teste ut flere teknologier, og for at store utbyggere kan posisjonere seg. En slik tilgang til teknologiutvikling er viktig for Norge, ettersom det er teknologien som skal eksporteres, og ikke energien.

Generelt kan Norge lære av å skape gunstige rammebetingelser for konkurransen mellom havvind utviklere. Hvis ikke det satses på flere felt samtidig risikerer den regionale kapasiteten og kompetansen å bli for «tynn», og det vil være vanskelig å tiltrekke investerings- og risiko-vilje, og dermed vil det medføre mindre innovasjon og videre kunnskapsutvikling. I forhold til neste utlysningsprosess for Utsira kan læringen være at det må være flere utviklere i spill samtidig for å skape konkurranse. En slik dynamikk med flere aktive utbyggings-miljøer vil potensielt kunne bygge regional kompetanse og kapasitet, og kan skape en mer robust region for havvindutvikling.

### **Utdannelse og kompetanseheving**

En Norsk havvindsatsning krever en bredere innsats for å utdanne kvalifiserte arbeidstakere. Dette gjøres ikke bare på høyere utdanningsnivåer, men også ved å adressere ulike utdanningsnivåer og aldersgrupper. Den noe negative oppfattelsen av havvind kan snu når ungdom kobles på og utdannes innen relaterte næringer. Det er behov for å jobbe mer direkte med utdanningsprosessen for å introdusere kompetanse innen samfunnsomstilling, fornybar energi og koblingen til havvind, inkludert å rette seg mot faglærte arbeidstakere og unge som står utenfor arbeidsmarkedet. Det bør utvikles læreplaner for unge som vil jobbe med havvind. I Norge er det allerede flere utdanningsinitiativer som kan brukes i en havvindkontekst. Ideen om lærlingplasser finnes allerede innenfor andre bransjer, og det finnes noen flotte fasiliteter etablert i noen norske kommuner. Denne utviklingen kan spres til flere norske regioner.

### **Regionalt samarbeid mellom offentlige og private aktører**

Den offentlig-private samarbeidsmodellen fra Humber-regionen kan inspirere i den norske konteksten. Så langt har fornybar energi-initiativer i Norge vært preget av mye fokus på grensesetting mellom offentlige og private aktører og en tendens til proteksjonisme og konkurranse mellom kommuner om å oppnå fordeler. En annen modell kan være at man proaktivt planlegger hvordan man kan avlaste hverandre og oppnå synergier gjennom ansvarsfordeling. Nasjonal politisk støtte til regionale havvindklynger kan være et konkret verktøy for utviklingen av en plattform for en slik samarbeidsform. Videre kan tydelige nasjonale retningslinjer

for private aktørers samfunnsansvar underbygge tverrsektorielt samarbeid. En bevisst konstruksjon av et regionalt narrativ kan medvirke til å skape en tydelig ambisjon for det felles målet.

### **Satsing på havneutvikling**

Erfaringene fra Humber-regionen viser viktigheten av en velfungerende infrastruktur for den regionale havvindinvestering – ikke minst havnenes rolle. Storbritannia kan også ha en fordel ved at havnene er private – dette sikrer større fleksibilitet (også for investeringer fra havvindutviklere) enn i Norge, der havnene (tildels) eies av kommunen.

I Norge er det en tendens til at havner konkurrerer mot hverandre – akkurat som kommunene gjør. Man kan uansett eierform lære noe av å tenke havneutvikling som både mer spesialisert og helhetlig. Der alle havner bidrar med spesifikk kompetanse kan de dra fordel av og avlaste hverandre i stedet for å konkurrere. En kartlegging av potensialene til eksisterende havner og tilhørende infrastruktur og regionale kompetanser generelt kan bidra til en slik satsning.<sup>xvii</sup>

### **Kvalitative kriterier om samfunnsansvar**

Tydelige kvalitative kriterier for vindkraftutbyggers samfunnsansvar kan også inspirere i en norsk kontekst. I Humber-regionen er det tydelig at vindindustriens aktører opptrer i samsvar med et tydelig etisk-moralsk adferds kodeks fra de nasjonale kvalitative kriterier. En slik kodeks har manglet i en norsk kontekst, hvor de kvalitative kriteriene har vært altfor vage. Norske havvindutbyggere har etterlyst en skjerping av kriteriene basert på ønsket om å sikre lokal forankring.

Næringslivets rolle som en ”giver” finnes i mindre grad i Norge og det er diskuterbart om man ønsker det. I en britisk kontekst kan dette også kobles til en svakere velferdsstat og desperasjonen omkring behovet for regional utvikling. På den annen side kunne næringslivets samfunnsansvar godt bli tydeligere, både for å støtte den regionale forankringen av havvind og for å støtte samarbeidet mellom offentlig og privat sektor. Dette vil stille større krav til rammebetingelsene for å skjerpe de kvalitative kriterier for havvindsutbyggere.

---

<sup>i</sup> <https://www.gov.uk/government/offshore-wind-net-zero-investment-roadmap>

<sup>ii</sup> <https://www.thecrownestate.co.uk/our-business/marine/offshore-wind>  
<https://www.owic.org.uk/>

<sup>iii</sup> <https://www.gov.uk/government/publications/offshore-wind-net-zero-investment-roadmap>

<sup>iv</sup> <https://www.owic.org.uk/>

<sup>v</sup> <https://www.owic.org.uk/media/b52pfz3f/owic-people-skills-plan-2024.pdf#:~:text=The%20purpose%20of%20this%20Offshore%20Wind%20sector,clear%20energy%2C%20net%2Dzero%20and%20energy%20security%20targets>.

<sup>vi</sup> <https://www.gov.uk/government/groups/offshore-transmission-network-review>

<sup>vii</sup> <https://www.thecrownestate.co.uk/news/regional-growth-prospectuses-show-how-UK-coastal-regions-can-secure-multi-billion-pound-economic-boost>

<sup>viii</sup> <https://www.renewableuk.com/news-and-resources/press-releases/offshore-wind-industry-unveils-industrial-growth-plan-to-triple-supply-chain-manufacturing/>

<sup>ix</sup> <https://www.gov.uk/government/publications/community-benefits-and-shared-ownership-for-low-carbon-energy-infrastructure/community-benefits-and-shared-ownership-for-low-carbon-energy-infrastructure-working-paper-accessible-webpage>

## Natur og miljø

Håndteringen av natur- og miljøspørsmålet i Humber kan ikke inspirere veien videre for arealplanleggingen for havvind i Norge. Naturen spiller en stor rolle i Norge, og erfaringene fra landbasert vindkraft sier at dette må prioriteres. Derfor må den regionale satsingen heller prioritere felles tenkning om natur og teknologi, om enn med mulig inspirasjon fra den tverrkommunale samarbeidsformen fra Humber. På den andre siden kan satsingen på naturinkluderende design til sjøs tjene som inspirasjon.

[benefits-and-shared-ownership-for-low-carbon-energy-infrastructure-working-paper-accessible-webpage](https://www.gov.uk/government/publications/community-benefits-and-shared-ownership-for-low-carbon-energy-infrastructure-working-paper-accessible-webpage)

<sup>x</sup> Den skotske regjeringen har utarbeidet en veiledning som fremhever prinsipper og praksis for utforming av en samfunnsfordelspakke for offshore fornybar energiprosjekter  
[https://consult.gov.scot/energy-and-climate-change-directorate/onshore-renewable-energy-developments/user\\_uploads/community-benefits-offshore-gpp.pdf](https://consult.gov.scot/energy-and-climate-change-directorate/onshore-renewable-energy-developments/user_uploads/community-benefits-offshore-gpp.pdf)

<sup>xi</sup> <https://www.gov.uk/government/publications/community-benefits-and-shared-ownership-for-low-carbon-energy-infrastructure/community-benefits-and-shared-ownership-for-low-carbon-energy-infrastructure-working-paper-accessible-webpage>

<sup>xii</sup> <https://www.gov.uk/government/groups/offshore-transmission-network-review>

<sup>xiii</sup> [www.humberoffshorewindcluster.co.uk](http://www.humberoffshorewindcluster.co.uk)

<sup>xiv</sup> Den første havvindspark (Gateway wind parc) kom til regionen i 2015

<sup>xv</sup> <https://www.humberoffshorewindcluster.co.uk/>

<sup>xvi</sup> <https://www.abports.co.uk/media/fo2ii2cv/abp-ready-for-tomorrow.pdf>

<sup>xvii</sup> Kompetansesenteret for havvind har en rapport som dekker noe av dette: [HavnERGI: Kartlegging av havnekapasitet for Norges havvindambisjon](#)